

ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๘ มีนาคม ๒๕๒๐

เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกที่ สร ๑๐๐๑/๒๒๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๐

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยในหลักการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ้างและการพัสดุของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามที่กระทรวงการคลังเสนอ รวม ๓ ประการ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติเกี่ยวกับการซื้อสิ่งของโดยการระบุคุณลักษณะหรือยี่ห้อ ตามนัยข้อเสนอของกระทรวงการคลังข้อ ๑ ตามหนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจน สำหรับการกำหนดรายการก่อสร้างในการจ้างหรือการซื้อสิ่งของโดยทั่วไป ความละเอียดปรากฏตามสำเนาทะเบียนที่ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๐ ลงมติรับทราบและให้ถือปฏิบัติต่อไปได้ ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

โทร. ๒๘๑๐๐๐๗

ด่วนมาก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่... สร ๑๐๐๑/๒๒๓

วันที่...

เรื่อง... การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวจิตร)

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเสนอว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตาม สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลัง ข้อ ๑ มิให้กำหนดรายละเอียดของงาน หรือลักษณะเฉพาะ (Specifications) ของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อหนึ่งยี่ห้อใดโดยเฉพาะนั้น เป็นปัญหาในการปฏิบัติที่จะนำวัสดุมาใช้ในการก่อสร้าง เพราะวัสดุก่อสร้างที่ซื้อขายในประเทศขณะนี้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของกระทรวงอุตสาหกรรม ยังมิได้กำหนดมาตรฐานไว้อีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัสดุด้านสถาปัตยกรรม เช่น สี, กระเบื้อง, ยาง, วัสดุฝ้าเพดานทุกชนิด, ดวงโคม และอุปกรณ์ประกอบ ฯลฯ กว่ากระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดขึ้นได้ครบก็ต้องใช้เวลาเป็นปี ส่วนการห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง และให้กำหนดรายละเอียดของสิ่งของในสาระสำคัญเท่านั้น ก็พบว่าจะมีปัญหาในการตรวจรับสิ่งของเป็นอย่างมาก และไม่ทำให้บังเกิดผลดีแก่ทางราชการกลับจะเป็นการเสียเปรียบผู้รับจ้างตลอดเวลา ตัวอย่าง เช่น การกำหนดสีในการทาอาคารจะกำหนดได้เพียงแต่ สีพลาสติก หรือสีน้ำมัน ชนิดทาภายนอกหรือทาภายใน ที่ผลิตภายในประเทศหรือต่างประเทศเท่านั้น การกำหนดกว้าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ผู้รับจ้างจะนำของที่มีราคาต่ำสุดและคุณภาพต่ำสุดมาใช้กับอาคารโดยที่หน่วยราชการจะไม่สามารถควบคุมได้ เพราะได้นำของมาใช้ตามข้อกำหนดแล้ว แต่ถ้าระบุยี่ห้อของ ซึ่งแยกคุณภาพออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยใช้ราคาเป็นหลักแล้ว ก็จะสามารถเลือกของที่มีคุณภาพที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมาใช้ได้ แต่เนื่องจากการระบุยี่ห้อสิ่งของเป็นการจำกัดมติด คณะรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุขจึงเห็นควรให้ระบุราคาส่งของเป็นเกณฑ์เพื่อผู้รับจ้างจะได้เสนอราคาได้ถูกต้องและทราบว่าของที่จะนำมาใช้นั้น อยู่ในเกณฑ์คุณภาพใด และในทางปฏิบัติควรให้คณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกสิ่งของต่าง ๆ ในเกณฑ์ราคาที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ อาจจะเป็นปัญหาถ้าปรากฏว่าสิ่งของได้ขึ้นราคาไปมาก กระทรวง

สาธารณสุขจึงเสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๐ แล้วมีมติมอบให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับไปเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเรื่องนี้ และให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๐ อีกครั้งหนึ่ง นั้น

กระผมได้เชิญผู้แทนกรมโยธาธิการ สำนักงบประมาณ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้างและการพัสดุพิจารณาร่วมกันแล้ว มีความเห็นขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับการห้ามระบุชื่อ และการห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

หลักการซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือเวียนของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๕๐๓/ว ๘๗ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๗ ซึ่งกำหนดว่า รายการวัสดุก่อสร้างห้ามระบุยี่ห้อเป็นการเจาะจงตายตัว แต่ให้ใช้วัสดุอื่นที่มีคุณภาพเทียบเท่าได้นั้น คงยังถือปฏิบัติอยู่ และไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการที่กระทรวงการคลังเสนอคณะรัฐมนตรี แจ้งตามหนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ ๑ ว่า การจ้างหรือซื้อทรัพย์สิน ให้กำหนดรายละเอียดของงานหรือลักษณะเฉพาะของสิ่งของในสาระสำคัญ และห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวคือ การห้ามระบุชนิดยี่ห้อเป็นการเจาะจงตายตัว หรือการห้ามกำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะนั้น สาระสำคัญก็เพื่อให้ทางราชการได้มีโอกาสเลือกสิ่งของตามที่ต้องการ และได้ประโยชน์ภายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่มากที่สุด ซึ่งในขณะเดียวกันก็เพื่อเปิดโอกาสให้เป็นธรรมแก่ผู้ที่เข้าแข่งขันเสนอราคากับทางราชการด้วย

เมื่อเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาตามความเข้าใจของกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว จึงเห็นควรซ่อมความเข้าใจ และกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจน เสียใหม่ สำหรับการกำหนดรายการก่อสร้างในการจ้าง ดังนี้

๑. กรณีที่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือกระทรวงอุตสาหกรรมรับรองแล้ว หรือมีมาตรฐานที่ส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงบประมาณได้กำหนดไว้ ก็ให้ระบุตามมาตรฐานนั้นได้ตามความจำเป็น

๒. กรณีที่สิ่งของยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานดังกล่าวตามข้อ ๑ แต่ส่วนราชการ มีความจำเป็นต้องใช้สิ่งของซึ่งเห็นว่ามีคุณภาพดี เป็นที่นิยมใช้กันในขณะนั้น และมีความ จำเป็นต้องระบุชื่อยี่ห้อสิ่งของ ก็ให้ระบุชื่อยี่ห้อสิ่งของนั้น ๆ ได้ แต่ต้องให้มากที่สุด เท่าที่จะสามารถระบุได้ และให้ถือเป็นหลักการว่าสิ่งของที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับยี่ห้อที่ระบุก็ ให้ใช้ได้ด้วย ทั้งนี้ การระบุยี่ห้อดังกล่าวให้พยายามสนับสนุนผลิตภัณฑ์หรือกิจการของ คนไทย ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้างฯ ข้อ ๒ และระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๓

ในกรณีที่ผู้เสนอขอใช้สิ่งของที่มีคุณภาพดีกว่าหรือเทียบเท่ากับสิ่งของตาม ที่ ส่วนราชการระบุชื่อยี่ห้อไว้ ก็ให้ผู้เสนอพิสูจน์ให้เป็นที่ยอมรับและยอมรับของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า ๓ คน ซึ่งส่วนราชการแต่งตั้งขึ้นจากผู้ชำนาญการหรือผู้แทนของ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ถ้าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับรองสิ่งของนั้นแล้ว ก็ให้ ส่วนราชการยอมรับว่าเป็นสิ่งของเทียบเท่าได้ ความเห็นของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ถือเป็นที่สุดเฉพาะคราวนั้น

ส่วนการซื้อสิ่งของโดยทั่วไปนั้น กระผมเห็นควรให้คงถือปฏิบัติต่อไปตามมติ คณะรัฐมนตรีเดิม ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๕๐๓/ว ๕๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ และที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือ ของผู้ขายรายใดรายหนึ่ง และห้ามระบุยี่ห้อสิ่งของที่ต้องการจะซื้อทุกชนิด เว้นแต่ที่มีข้อ ยกเว้นไว้ เช่น ยารักษาโรค เครื่องอะไหล่ เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้ระบุยี่ห้อได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ยังไม่เป็นปัญหาที่ควรพิจารณาแก้ไขในคราวนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและมีบัญชา

(ลงชื่อ) พลโท บุญเรือน บัวจรรณู

(บุญเรือน บัวจรรณู)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๘ มีนาคม ๒๕๒๐